

Zeitungsschreiber (Vodnik) sagte 1798 noch *strélni prah* (Schiesstant), bis er von ungefähr einen Bauer, der vom Schiesspulver sprach, dafür das vortrefflich erfundene einfache Wort *smodnik* (von dem onomatopoeischen *smoditi*, sengen) gebrauchen hörte. Von diesem Tage an gab er dem *strélni prah* den Abschied. — Einen ganz entschiedenen Vorzug hat das Volk vor den Schriftstellern besonders für jene Sprachen, die nur sein Antheil und nicht zugleich Sprache des Staates sind, die also der Schriftsteller höchstens als Kind gesprochen, seine Bildung aber in einer andern erhalten hat. Will nun so ein entfremdeter seine auf fremdem Boden, in einer fremden Sprache erwachsenen Gedanken doch in der dürftigen Sprache seiner Kindheit (z. B. um bei den österreichischen Sprachen stehen zu bleiben, böhmisch, ungrisch, serbisch, kroatisch, windisch, walachisch, griechisch) zu Tage fördern, so wird er natürlich ein — mehr oder weniger erbärmlicher — Uebersetzer, wie wir Exempel zu tausenden haben. Da kann den Sprachgenius nur der versöhnen, der wieder zum Volke wird (*Memento, quia populus es, möchte man ihm zurufen, et in populum revertere.*)! Auf dem besten Wege dazu ist der Landgeistliche, der immer mit dem Volke zu thun hat. (Kop. kleinere Schrift. v. Mikl.)

T. To misli tudi Vilhar z rakom, ki ga ponuja filologu:

Če kuješ besede,
Ne bodi bahač;
Narodu se vklanaj,
Ker on je — kovač.

Šolsko blagó.

Poštevanje do sto.

Neki četrtek po poldne pride Tine k sosedovemu Jurčetu, rekoč: „Stavim, Jurče, kar koli ti je drago, da, ako ti z mano vred do sto poštevaš, stotice ne bodeš imel. Pri poštevani pa vzemi poljubno število, samo toliko glej, da ne bode više od deset. Jurčetu je ta pogodba všeč, ter pošteva, pa lej — stotico ima Tine. Jurče poskuša še v drugo, v tretje pa — ne more prave zadeti; versta na sto pride vselej le na Tineta. Zeló čudno se mu to dozdeva. — Tine pa to zastavico dobro umé; on je namreč že domá število 100 najpred po 11 zmanjševal tako le: $100 - 11 = 89$; $89 - 11 = 78$ itd. Na ta način je dobil naslednje številke: 89, 78, 67, 56, 45, 34, 23, 12. Te številke si je Tine dobro zapamtil in pri poštevani le na to pazil, da jih je tudi vselej on vjel. Če tedaj reče Jurče n. pr. 9, reče Tine na to: $9 - 3 = 12$; Jurče: $12 - 8 = 20$; Tine: $20 - 3 = 23$; Jurče $23 - 4 = 27$; Tine: $27 - 7 = 34$; Jurče: $34 - 5 = 39$; Tine: $39 - 6 = 45$; Jurče: $45 - 6 = 51$; Tine: $51 - 5 = 56$; Jurče: $56 - 7 = 63$; Tine: $63 - 4 = 67$; Jurče: $67 - 8 = 75$; Tine: $75 - 3 = 78$. Sedaj mora zopet Jurče svoje število pristeti, pa že čuti, da stotica ne bode na-nj dospela. Vzame 10 (višjega števila ne sme) in reče: $78 - 10 = 88$; Tine pridene 1 in ima 89. Jurče ne more naprej; kajti, če vzame 10, ima še le 99, če pa eno pristetje, poroče

lahko Tine 10, in tako mora Tine na vsaki način stotico imeti, kakor hitro ima števila 89, 78, 67, ktera si je prizadeval vjeti.

Pa ne samo število 10, tudi vsako drugo število se lahko določi, čez katero se po zadani pogodbi ne sme prestopati. Ako hoče kdo številko 6 za najviše število imeti, se prišteje k omenjenemu številu 1; n. pr. $6 + 1 = 7$. Število 7 se od sto odšteva, in dobijo se tele številke: 93, 86, 79, 72 itd. Te številke se morajo dobro zapamtiti, če že ne vse, vsaj poslednje tri, namreč 93, 86, 79, ktere se pri poštevnanji morajo dobivati. — Po tem zgledu se lahko vsako drugo število za prištetev določi. Ako želi kdo številko 14 za najviše prištevno število imeti, mora se najpred 15 ($14 + 1 = 15$) od sto odštevati, da se dobé števila, ktera gotovo stotico priversté, in ta so: 85, 70, 55, 40, 25, 10. Za najviše prištevno število 9 se morajo številke 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 dobro pred očmi imeti in skerbeti, da se vjamejo. Za najviše prištevno število 5, je ključ 6 ($5 + 1 = 6$), s kterim se dobé vodivna števila do sto.

Naslednje številne verste, kažejo Tinetovo umetnijo jasneje. — Spredaj na levi v stoječi verstí so najviše prištevavne številke, ktere se po zadani pogodbi ne smejo prestopati; — številke v ležečih verstah pa so vodivna števila do stotice, ktera se pri poštevnanji morajo dobivati.

Vodivna števila do sto.

Ako se vzame po dani pogodbi za najviše prištevno število	2	so vodivna števila do stotice:	70,	73,	76,	79,	82,	85,	88,	91,	94,	97,	100
	3		60,	64,	68,	72,	76,	80,	84,	88,	92,	96,	100
	4		50,	55,	60,	65,	70,	75,	80,	85,	90,	95,	100
	5		40,	46,	52,	58,	64,	70,	76,	82,	88,	94,	100
	6		30,	37,	44,	51,	58,	65,	72,	79,	86,	93,	100
	7		20,	28,	36,	44,	52,	60,	68,	76,	84,	92,	100
	8		10,	19,	28,	37,	46,	55,	64,	73,	82,	91,	100
	9		—	10,	20,	30,	40,	50,	60,	70,	80,	90,	100
	10		—	1,	12,	23,	34,	45,	56,	67,	78,	89,	100
	11		—	—	4,	16,	28,	40,	52,	64,	76,	88,	100
	12		—	—	—	9,	22,	35,	48,	61,	74,	87,	100
	13		—	—	—	2,	16,	30,	44,	58,	72,	86,	100
	14		—	—	—	—	10,	25,	40,	55,	70,	85,	100
	15		—	—	—	—	4,	20,	36,	52,	68,	84,	100
	16		—	—	—	—	—	15,	32,	49,	66,	83,	100
	17		—	—	—	—	—	10,	28,	46,	64,	82,	100
	18		—	—	—	—	—	5,	24,	43,	62,	81,	100
	19		—	—	—	—	—	—	20,	40,	60,	80,	100
	20		—	—	—	—	—	—	16,	37,	58,	79,	100

Ivan T.

Iz dnevnika nekega starega učitelja.

1. marca. Zdi se mi, da je učitelj podoben uri, ki se mora navijati, da ne ostane. Ako se učitelj večkrat ne ponovi, to je, če večkrat ne pregleda svojih vnanih in notranjih zadev in se ne boljša, kmali opeša pri svojem imenitnem delu